Anexa nr. 2 la Ordinul ministrului educaţiei şi cercetării nr. 3919 / 20.04.2005

MINISTERUL EDUCAȚIEI ŞI CERCETĂRII

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAME ŞCOLARE PENTRU CLASA A IV-A

EDUCAȚIE CIVICĂ

Aprobat prin ordin al ministrului

Nr. 3919/ 20.04.2005

Bucureşti, 2005

NOTA DE PREZENTARE

Curriculum-ul pentru disciplina *Educaţie civică*, clasa a IV-a, răspunde cerinţelor formulate în textul Legii învăţământului, în special în articolele 3 şi 4, referitoare la idealul educaţional şi la finalităţile învăţământului.

Demersurile de educare civică propuse prin actuala programă sunt concordante, de asemenea, cu spiritul şi cu recomandările cuprinse în:

- Comunicatul final "Coeziune socială şi calitate – o provocare pentru educaţie" adoptat de a patra Conferinţă a Miniştrilor Europeni ai Educaţiei (Bucureşti, 18 – 20 iunie 2000);
- Convenţia privind drepturile copilului**,** 1989.

Locul disciplinei *Educaţia civică* în învăţământul primar, la clasele a III-a şi a IV-a este justificat de:

- nevoia de a-i iniţia pe şcolarii mici în practicarea unui comportament civic într-o societate democratică: un comportament activ, liber, responsabil, tolerant, deschis, comunicativ, reflexiv, autoevaluativ;
- necesitatea de alfabetizare civică a şcolarilor mici prin familiarizarea acestora cu limbajul, tematizările şi activităţile de învăţare specifice;
- posibilitatea de a valorifica experienţa specifică vârstei prin accentuarea dimensiunilor afectiv-atitudinale asociate celei cognitive, stimularea participării şi a comunicării sociale responsabile.

Educaţia pentru democraţie este un proces complex şi de lungă durată, iar şcolarul mic este implicat în viaţa socială prin apartenenţa sa la familie, la grupurile de joc şi de învăţare, dar şi prin relaţiile specifice pe care el le poate stabili cu diverse instituţii şi organizaţii din comunitatea în care trăieşte (de exemplu şcoala, biserica, primăria, diferite organizaţii nonguvernamentale etc.). De aceea, procesul de socializare poate şi trebuie să înceapă de timpuriu.

Curriculum-ul de faţă se adresează învăţătorilor, autorilor de manuale şi elevilor. Lectura integrală a acestuia este absolut necesară înaintea elaborării de către autorii de manuale sau de către învăţători a unor unităţi distincte de învăţare sub forma unor capitole şi lecţii. Informaţiile factuale, exemplele, cazurile sau situaţiile folosite ca referinţă pentru activităţile cu elevii pot fi alese în funcţie de specificul clasei, al unor elevi, al comunităţilor locale etc. Curriculum-ul este orientativ în ceea ce priveşte conţinuturile şi metodele. Obiectivele sunt mai directive şi sunt prezentate sub forma obiectivelor-cadru şi a obiectivelor de referinţă, formulate în raport cu o anumită selecţie a activităţilor de învăţare.

Învăţătorii şi autorii de manuale îşi pot concentra atenţia în mod diferit asupra activităţilor de învăţare şi asupra practicilor didactice. Diversitatea situaţiilor concrete face posibilă şi necesară o diversitate de soluţii didactice. Din această perspectivă, propunerile programei nu trebuie privite ca reţetare inflexibile. Echilibrul între diferite abordări şi soluţii trebuie să fie rezultatul proiectării didactice personale şi al cooperării cu elevii fiecărei clase în parte.

I. OBIECTIVE CADRU

1. Cunoaşterea şi utilizarea limbajului din sfera valorilor civice
2. Cunoaşterea şi respectarea drepturilor copilului, a normelor de comportare în societate
3. Dezvoltarea unor comportamente relaționale privind constituirea grupurilor sociale
4. Dezvoltarea şi manifestarea unor atitudini favorabile luării deciziilor şi exprimării opiniilor în ceea ce priveşte activitatea grupurilor din care fac parte

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ŞI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Cunoaşterea şi utilizarea limbajului din sfera valorilor civice

	Obiective de referință	**Exemple de activități de învățare**
	La sfârşitul clasei a IV-a elevul va fi capabil:	*Pe parcursul clasei a IV-a se recomandă următoarele activități:*
1.1.	să recunoască şi să folosească termeni specifici disciplinelor sociale	- desprinderea înțelesului unui cuvânt din context; - observarea şi comentarea unor imagini şi texte cu conținut civic;
1.2.	să-şi dezvolte vocabularul, utilizând corect concepte specifice educației civice	- utilizarea de glosare, dicționare, texte, liste de cuvinte pentru desprinderea sensului unor termeni specifici culturi civice; - alcătuirea unor minidicționare de termeni civici;
**1.3.*	*să-şi exprime oral sau în scris, în cuvinte proprii, un punct de vedere personal cu privire la comportamentul civic în diferite situații*	- *realizarea unor scurte povestiri pornind de la o situație dată.*

2. Cunoaşterea şi respectarea drepturilor copilului, a normelor de comportare

	Obiective de referință	**Exemple de activități de învățare**
2.1.	să compare situații care privesc drepturi şi îndatoriri ale copilului	- elaborarea unui regulament al clasei cu drepturi şi îndatoriri;
2.2.	să identifice reguli şi norme de comportament civic în diferite situații	- simularea ; - discutarea în clasă a unor reguli; - participarea la stabilirea regulilor în cadrul grupurilor din care fac parte elevii; - exersarea unor roluri specifice prin activități pe grupe de lucru.

3. Dezvoltarea unor comportamente relaționale privind constituirea grupurilor sociale

	Obiective de referință	**Exemple de activități de învățare**
3.1.	să identifice locul şi rolul persoanelor familiare	- exersarea unor roluri specifice în activitatea unui grup;
3.2.	să participe la dezvoltarea climatului afectiv pozitiv în grup	- jocul de rol;
**3.3.*	*să descrie şi să compare tipuri de relații şi atitudini sociale (colaborare, competiție, solidaritate, toleranță, intoleranță) pornind de la situații concrete*	- *analiza unor cazuri mediatizate.*

4. Dezvoltarea şi manifestarea unor atitudini favorabile luării deciziilor şi exprimării opiniilor personale în ceea ce priveşte activitatea grupurilor din care fac parte

	Obiective de referință	**Exemple de activități de învățare**
4.1.	să compare în termeni simpli informațiile necesare luării unor decizii	- valorificarea informației sociale oferite de mass media;
**4.2.*	*să formuleze şi să exprime opinii personale în aprecierea unor situații cu conținut civic*	- *discutarea unor cazuri reale sau imaginate care solicită decizie şi exprimarea opiniilor personale;* - *imaginarea şi participarea la funcționarea unui consiliu local al copiilor.*

CONȚINUTURILE ÎNVĂȚĂRII

I. Raporturile noastre cu ceilalți oameni.

1. Relații dintre oameni în cadrul grupului:
   - de rudenie;
   - de prietenie;
   - de colaborare şi de competiție;
   - de autoritate (conducătorul grupului, supunerea, invidia, revolta, admiterea - respingerea din / de către grup).
2. Manifestarea relațiilor dintre oameni în diferite situații:
   - situații "normale" (desfășurarea unor activități, obținerea unor drepturi, relații cu diferite autorități);
   - situații "limită" (catastrofe, accidente, agresiuni, moartea);
   - **probleme personale sau de grup (boală, sărăcia, singurătatea, neîncrederea).*
3. Drepturile copilului.

II. Comunitatea

1. Comunitatea locală (sat, comună, oraş, județ, sector etc.).
2. Poporul.
3. **Națiunea. Comunitatea internațională.*

III. Societate şi stat

1. **Organizarea statală a societății. Instituții democratice ale statului român.*
2. Simboluri ale statului român.

STANDARDE CURRICULARE DE PERFORMANȚĂ

la finele învățământului primar

	Obiectiv cadru		Standard
1.	Cunoaşterea şi utilizarea limbajului din sfera valorilor civice	S1.	Utilizarea corectă a termenilor limbajului specific culturii civice
		S2.	Relatarea în cuvinte proprii a unor fapte, situații, texte, lecturi, imagini vizând comportamentul civic
2.	Cunoaşterea şi respectarea drepturilor copilului, a normelor de comportare în societate	S3.	Selectarea dintr-un material dat a unor drepturi şi îndatoriri ale copilului
		S4.	Cunoaşterea şi folosirea unui număr de norme şi reguli de comportare în societate în situații variate
3.	Dezvoltarea unor comportamente relaționale privind constituirea grupurilor sociale	S5.	Descrierea în manieră concisă şi clară a modului de constituire şi de funcționare a unui grup din care face parte
4.	Dezvoltarea şi manifestarea unor atitudini favorabile luării deciziilor şi exprimării personale în ceea ce priveşte activitatea grupurilor din care face parte	S6.	Identificarea unor situații în care se cere luarea unor decizii personale sau colective
		S7.	Exprimarea unor enunțuri simple pro sau contra luării unor decizii în plan civic